

Předkládací zpráva

Návrh zákona je předkládán mimo Plán legislativních prací vlády na rok 2015 z důvodu nezbytnosti řešit pokles reálné hodnoty současné výše příspěvku na péči poskytovaného podle zákona o sociálních službách a rovněž i z důvodu nezbytnosti řešit problematiku detence v zařízeních sociálních služeb.

Návrh na zvýšení příspěvku na péči byl do meziresortního připomínkového řízení předložen ve dvou variantách. Podle varianty I bylo navrženo jednorázové zvýšení příspěvku na péči ve výši 10 % s účinností od 1. července 2016, podle varianty II bylo navrženo toto zvýšení příspěvku na péči časově rozložit, a to s účinností od 1. července 2016 o 5 % a od 1. ledna 2017 o zbývajících 5 %. S ohledem na dopady na státní rozpočet se vládě předkládá návrh na zvýšení příspěvku na péči podle varianty II, tj. zvýšení celkem o 10 % současné výše příspěvku na péči s tím, že toto zvýšení bude realizováno ve dvou krocích, a to s účinností od 1. července 2016 o 5 % a od 1. ledna 2017 o zbývajících 5 %.

Současně se navrhuje v zákoně o sociálních službách upravit podmínky pro poskytování pobytových sociálních služeb bez souhlasu klienta. V návaznosti na tuto úpravu se upřesňují stávající ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních upravující řízení o vyslovení nepřípustnosti držení osoby v zařízení sociálních služeb. Navrhovaná právní úprava je výsledkem jednání meziresortní pracovní skupiny. Nezbytnost této právní úpravy vyplývá především z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Na základě výsledku meziresortního připomínkového řízení bylo do návrhu změny zákona o sociálních službách doplněno oprávnění krajských úřadů provádět kontrolu též v zařízeních, kterým nebylo vydáno oprávnění k poskytování sociálních služeb. Předmětem kontroly bude, zda zařízení neposkytuje sociální služby bez uděleného oprávnění. Současně se navrhuje zvýšit horní hranici pokuty ukládané za správní delikt poskytování sociálních služeb bez oprávnění z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč. Tato úprava by měla postihovat zařízení, u nichž kvalita a rozsah poskytované péče neodpovídá potřebám klientů, kteří v těchto zařízeních žijí v nevyhovujících prostorách, a dochází tak k vážnému ohrožení jejich zdraví a života.

Navrhovaný zákon má nabýt účinnosti dnem 1. července 2016, s výjimkou druhého kroku navýšení příspěvku na péči, které má být realizováno k 1. lednu 2017.

Meziresortní připomínkové řízení k návrhu zákona proběhlo ve dnech 3. srpna 2015 až 1. září 2015. Návrh zákona byl zaslán k připomínkám všem ministrům, České národní bance, místopředsedovi vlády pro vědu, výzkum a inovace, vedoucímu Úřadu vlády, odboru kompatibility Úřadu vlády, všem krajům, hl. m. Praze, Svazu měst a obcí ČR, Úřadu pro ochranu osobních údajů, Unii zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Konfederaci zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, Českomoravské konfederaci odborových

svazů, Veřejné ochránkyni práv, Nejvyššímu státnímu zastupitelství, Národní radě osob se zdravotním postižením ČR, Sdružení zdravotně postižených v ČR a Radě seniorů ČR.

Zásadní připomínky uplatněné k návrhu zákona byly projednány na poradě dne 7. října 2015 a s některými připomínkovými místy v samostatných jednáních.

Vypořádání připomínkového řízení je uvedeno v příloze VI.

Návrh zákona se předkládá vládě s těmito rozpory:

Ministerstvo financí požaduje, aby finanční dopad navrhovaného zvýšení příspěvku na péči byl řešen v rámci prostředků, které budou součástí státního rozpočtu na rok 2016. Dále MF uvádí, že s navýšením mandatorních výdajů by muselo být počítáno také v rámci střednědobého výhledu státního rozpočtu na léta 2017 a 2018.

Stanovisko MPSV:

Finanční prostředky na navrhované zvýšení příspěvku na péči nejsou součástí rozpočtu kapitoly 313 na rok 2016 a následující. Důvodem je skutečnost, že v návrhu státního rozpočtu nelze uvádět dopady vyplývající z právní úpravy, která dosud nebyla předložena ani vládě. Proto je v návrhu usnesení vlády navrženo, aby ministr financí navýšil v kapitole 313 rozpočet závazného ukazatele „Příspěvek na péči“ v návrhu státního rozpočtu ČR na rok 2016 a ve střednědobém výhledu na léta 2017 a 2018.

Ministerstvo financí dále požaduje vypustit z návrhu usnesení vlády bod II/1, kterým se ministru financí ukládá navýšit v kapitole 313 rozpočet závazného ukazatele „Příspěvek na péči“ podle schválené varianty v návrhu státního rozpočtu na rok 2016 a ve výhledu na léta 2017 a 2018. Důvodem podle MF je, že svoje priority si musí každá kapitola státního rozpočtu přednostně uplatňovat v rámci jí vyčleněného limitu výdajů státu, mimo to návrh zákona o státním rozpočtu byl již vládou schválen a předložen Poslanecké sněmovně bez uvedené úpravy.

Stanovisko MPSV:

Finanční prostředky na navrhované zvýšení příspěvku na péči nejsou součástí rozpočtu kapitoly 313 na rok 2016 a následující, a to z důvodů uvedených u předchozí připomínky.

Českomoravská konfederace odborových svazů pokládá stávající úroveň příspěvku na péči za značně podhodnocenou. Od svého zavedení nebyl příspěvek na péči, až na malé výjimky, upravován, jeho současná úroveň již tak nenaplnuje původní záměr příspěvku, tj. umožňovat úhradu většinové části nákladů poskytované služby. Navržené zvýšení příspěvku na péči proto pokládá za naprosto nedostatečné a požaduje zvýšení tohoto příspěvku o 32 %, tj. o růst indexu spotřebitelských cen sociální péče.

Stanovisko MPSV:

Navrhované zvýšení jde nad rámec rozpočtových možností.

Zvýšení příspěvku na péči o 10 % od 1. července 2016 požaduje **Moravskoslezský kraj, Veřejná ochránkyně práv, Svaz měst a obcí ČR, Unie zaměstnavatelských svazů ČR a Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR.**

Na svých připomínkách týkajících se zvýšení příspěvku na péči trvají rovněž tato připomínková místa:

Národní rada osob se zdravotním postižením požaduje zvýšení příspěvku na péči o 10 % od 1. července 2016.

Rada seniorů ČR požaduje s ohledem na pokles reálné kupní síly příspěvku na péči za 8 roků jeho účinnosti vykompenzovat plnohodnotně, tj. indexaci příspěvku navýšit nikoliv o 10 %, ale o 18,6 %.